

UDENRIGSMINISTERIET

UDLEVERINGSNOTAT til Folketingets Udenrigsudvalg

Dato:
21-01-2021
Sagsnummer:
2021-1666

Danske bidrag til global COVID-19-vaccineindsats

Danske COVID-19-hjælpepakker og nye danske bevillinger til vaccineindsatsen

Danmark er tidligt gået forrest med støtte til udviklingslandenes håndtering af pandemien, særligt i Afrika. Regeringen har sammen med et bredt flertal af Folketingets partier (Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Alternativet) omlagt 1 mia. kroner inden for bistanden til i alt tre COVID-19-hjælpepakker. Hjælpepakkernes formål har været at afbøde konsekvenserne af COVID-19 i udviklingslandene med særligt fokus på Afrika. De første to hjælpepakker i april og juni 2020 fokuserede på hjælp til at tackle de mest akutte konsekvenser af COVID-19, mens hjælpepakke III adresserede de socioøkonomiske konsekvenser af COVID-19-pandemien og det akutte behov for genopretning af udviklingslandenes samfundsstrukturer, herunder uddannelse, menneskerettigheder og sundhed. Gennem hjælpepakkerne er der afsat omkring 0,5 mia. kr. til sundhedsrelaterede indsatser alene. Endvidere støttede Danmark indsatsen mod COVID-19 med en lang række humanitære bidrag og fordobler i 2021 støtten til WHO.

Den danske udmelding om støtte til vaccineudrulning i udviklingslandene umiddelbart før jul lå i naturlig forlængelse af COVID-19-hjælpepakkerne. Støtten bestod af tre bidrag:

COVAX-faciliteten (50 mio. kr.)

COVAX-faciliteten er det centrale internationale samarbejde om COVID-19-vacciner. Den koordineres af verdens førende sundhedsorganisationer; den Globale Vaccinealliance (GAVI), Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO). Alle modtagere af danske udviklingsmidler.

COVAX-faciliteten skal sikre retfærdig fordeling af COVID-19-vacciner blandt fattige og rige lande. Faciliteten fungerer som en finansieringsplatform, der støtter udvikling og fremstilling af en bred portefølje af COVID-19-vaccinekandidater, forhandler deres prisfastsættelse, samt faciliterer indkøb og udrulning af vaccineindsatsen. Samarbejdet omfatter i alt 190 lande, heraf 98 såkaldt selvfinansierende lande som fx Danmark, og 92 lav- og mellemindkomstlande.

Der sigtes mod køb og fordeling af i alt 2 mia. vaccinedoser inden udgangen af 2021. Heraf er 1,3 mia. doser til lav- og mellemindkomstlande, hvilket forventes at være tilstrækkeligt til at beskytte højrisko- og sårbare grupper samt sundhedspersonale i frontlinjen, anslået til ca. 20 pct. af hvert lands befolkning. GAVI anslog i november 2020, at man i 2021 manglede mindst 5 mia. USD for at kunne levere fuldt ud på løftet om at vaccinere 20 pct. af befolkningerne i de 92 lav- og mellemindkomstlande. I slutningen af 2020 blev det meldt ud, at USA vil bidrage med 4 mia. USD til COVAX i 2021. Dermed er målet om skaffe 5 mia. USD i 2021 blevet mere opnåeligt.

Det danske bidrag på 50 mio. kr. går til COVAX' "Advance Market Commitment"-mekanisme (AMC), der finansierer vaccinerne til lav- og mellemindkomstlande. Hertil kommer

eksisterende dansk støtte til COVAX gennem EU, som hidtil har givet 500 mio. EUR i lån, garantier og gavebistand, samt gennem Verdensbanken, som har afsat 12 mia. USD.

Ifølge GAVI har COVAX indhentet forhåndsftaler eller indikationer på aftaler for en lang portefølje af vaccinekandidater, herunder 170 mio. doser fra AstraZeneca/Oxford, 1,1 mia. AstraZeneca/Oxford eller Novavax produceret fra det indiske Serum Institut, samt 500 mio. doser Johnson & Johnson-vacciner. Sidstnævnte vaccine tegner til at være særligt anvendelig i udviklingslandene, da den udelukkende kræver én dosis og kan opbevares ved køleskabs-temperatur i flere måneder.

UNICEF (50 mio. kr.)

FN's Børnefond er verdens største indkøber af vacciner og sikrer hvert år 2 milliarder vacciner til verdens fattigste lande. UNICEF's forsyningsafdeling, UNICEF Supply Division, har med base i FN-byen i København til opgave at sikre indkøb, fragt og distribution af vacciner på vegne af COVAX-faciliteten. Samtidig bistår UNICEF Supply Division med at sikre infrastruktur til udrulning af COVID-19-vaccinationsprogrammer i form af bl.a. rådgivning af regeringer, opbevaring og beskyttelsesudstyr til sundhedspersonale i frontlinjen. Disse elementer er ikke omfattet af COVAX-finansieringen.

Det danske bidrag til UNICEF på 50 mio. kr. går til UNICEF's arbejde med indkøb af værnemidler, der skal beskytte sundhedspersonalet i frontlinjen i vaccineudrulningen og COVID-19-responsen. Bidraget går derudover til UNICEF's ACT-A Supply Financing Fund, som støtter lav- og mellemindkomstlande ved at dække øvrige udgifter forbundet med udrulning af COVID-19-vaccinationsprogrammer, fx indkøb af kanyler, kølesystemer og transport og derved sikre disse landes evne til at udrulle nationale vaccineprogrammer. Endeligt går det danske bidrag til styrkelse af UNICEF Supply Divisions lagerkapacitet i København til brug for opbevaring af værnemidler, kanyler og andre vigtige forsyninger til brug for den globale vaccineudrulningen og den fortsatte COVID-19-respons.

Bidragene til COVAX og UNICEF Supply Division finansieres af COVID-19-puljen til Afrika på 100 mio. kr. afsat på finanslov 2021. Bidragene skal forelægges Folketingets Finansudvalg.

Verdensbanken (40 mio. kr.)

Verdensbankens energisektorprogram, ESMAP (Energy Sector Management Assistance Program), har etableret et særligt underprogram med det formål at sikre adgang til elektricitet for sundhedsklinikker i Afrika til bl.a. den nødvendige køling af COVID-19-vacciner og omstille energiforbruget i sundhedssektoren til solenergi. Over 70 pct. af sundhedsklinikkerne i Afrika syd for Sahara har i dag ikke adgang til stabil elforsyning og 25 pct. har slet ikke elektricitet installeret.

De 40 mio. kr. afsat til ESMAP er en del af aftalen om tredje COVID-19-hjælpepakke til udviklingslandene på 385 mio. kr., som regeringen indgik med et bredt flertal af Folketingets partier (V, RV, SF, K, EL, LA og ALT) den 9. oktober.

Bidraget til ESMAP kommer i tillæg til dansk opbakning til udviklingsbankernes vaccineinitiativer, som Danmark støtter gennem vores medlemskab i bankerne. Særligt kan fremhæves

Verdensbankens vaccineinitiativ på 12 mia. USD og Den Asiatiske Udviklingsbanks på 9 mia. USD.

Håndtering af vaccineudrulningen

Vaccineindsatsen i udviklingslandene er uhyre kompleks og kræver ikke bare finansiering og produktion af tilstrækkelige vacciner, men også en forberedt sundhedssektor, uddannet sundhedspersonale samt et match imellem den pågældende vaccine og de tekniske opbevarings- og distributionsmuligheder, der er tilgængelige i det enkelte land. Der er derfor fortsat stor usikkerhed om, hvornår de afrikanske lande får adgang til vacciner.

COVAX-faciliteten har et analyseapparat, der bl.a. tager højde for timing af vaccinegodkendelser og vurdering af landets parathed og teknologiske muligheder, for at fastsætte rækkefølge, vaccintype og timing for udrulning i det enkelte land. COVAX sigter efter at igangsætte arbejdet i første kvartal 2021, men størstedelen af vaccinedoser vil være tilgængelige i anden halvdel af 2021.

UNICEF er centralt placeret som knudepunkt for COVAX' distributionsindsats og udarbejder aftaler med vaccineproducenter, logistikindustri og leverandører af udstyr til kølekæder. Derudover bistår UNICEF verdens fattigste lande i at forberede sig til de kommende vaccinekampagner.

Det store fokus på COVID-19-vacciner kan tage opmærksomhed og ressourcer fra støtte til andre vaccinationsprogrammer i udviklingslande. Det er afgørende, at indsatsen for at vaccinere børn mod f.eks. polio og mæslinger opretholdes. Særligt UNICEF gennemfører omfattende vaccinationsprogrammer for børn i udviklingslande. Danmark bidrager gennem kernebidrag til UNICEF og andre sundhedsaktører til at sikre ressourcer til øvrige vaccinationsprogrammer.